

«O'ZENERGOTA'MINLASH»
акциядорлик жамияти
акциядорлари умумий йиғилиши
_____ – сонли баённомаси
2021 йил «___» _____даги
қарорига асосан
«ТАСДИҚЛАНГАН»

**«O'ZENERGOTA'MINLASH» АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ
МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИ ҲОЛАТИДА АМАЛ ҚИЛИШ
ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМ**

1. УМУМИЙ ҚИСМ

1. «O'ZENERGOTA'MINLASH» акциядорлик жамияти (бундан кейин матнда - Жамият) манфаатлар тўқнашуви юзага келганда ҳаракатлар тартиби тўғрисидаги Низом Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги, «O'ZENERGOTA'MINLASH» акциядорлик жамияти (бундан кейин матнда - Низом) Корпоратив бошқарув кодекси, ҳамда Жамиятнинг локал норматив-меъёрий ҳужжатлари асосида ишлаб чиқилган.

2. Жамиятнинг фаолиятини амалга оширишда манфаатлар тўқнашуви юзага келиши (унинг бошқарув ва назорат органлари, мансабдор шахслар, ходимлар) ва мол-мулк кредиторлар, контрагентлар ва бошқа мижозларнинг бошқа манфаатлари (бундан кейин - мижозлар деб юритилади) Жамиятнинг бошқаруви ва назорат органлари ва (ёки) унинг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) натижаси ходимлар мижознинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини бузишларига йўл қўйилиши мумкин.

Бундан ташқари, манфаатлар тўқнашуви бўлиши мумкин (корпоратив манфаатлар тўқнашуви) акциядорлари манфаатлари ўртасида, бошқарув ва назорат органлари манфаатлар тўқнашуви.

3. Ушбу Низомда мовофиқ қуйидаги ҳолатларда манфаатлар тўқнашуви кўриб чиқилади:

- Акциядорлар (акцияларнинг катта қисмини эгаллаган мажоритар акциядорлар) ва миноритор акциядорлари (акцияларнинг кам сонли акциядорлари);

- Жамиятнинг ижроия органи ва унинг акциядорлари (акциядори) ўртасида;

- Жамият ва бошқарув органлари, мансабдор шахслар, Жамият ходимлари ва мижозлар;

- Жамиятнинг ва мансабдор шахсларнинг, Жамият ходимлари билан уларнинг вазифаларини бажариш.

2. НИЗОМ ТАЪСИРИ ОСТИГА ТУШАДИГАН ШАХСЛАР ДОИРАСИ

4. Низомнинг амал қилиши Жамиятнинг эгаллаган лавозимининг даражасидан қатъи назар барча мансабдор шахсларига тааллуқлидир.

5. Ушбу Низомга риоя қилиш ҳақидаги талаб Жамият билан фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар асосида ҳамкорлик қилаётган жисмоний шахсларга (агар боғлиқ мажбуриятлар ушбу шартномаларда, уларнинг ички ҳужжатларида белгиланган бўлса ёки қонундан келиб чиқса) тегишлидир.

3. ЖАМИЯТДА МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ БОШҚАРИШНИНГ АСОСИЙ ТАМОЙИЛЛАРИ.

6. Жамиятда манфаатлар тўқнашувини бошқариш ушбу тамойилларга асосланади:

- юзага чиқиши мумкин бўлган ҳамда реал манфаатлар тўқнашуви ҳақида маълумотларни ошкор қилиниши мажбурийлиги;
- ҳар бир манфаатлар тўқнашувини аниқлаш ва уни ҳал қилишда Жамият обрўси учун рисклар ҳолатини кўриб чиқиш ва баҳолаш;
- манфаатлар тўқнашуви ва уни ҳал қилиш ҳақидаги маълумотни ошкор қилиниши жараёнининг ўта махфийлиги;
- манфаатлар тўқнашувини ҳал қилишда Жамият ва мансабдор шасхнинг манфаатлари балансига риоя қилиш;
- ходим томонидан ўз вақтида ошкор қилинган ва Жамият томонидан ҳал этилган (олди олинган) манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги ахборот учун мансабдор шахсни таъқиб қилинишидан ҳимоялаш.

4. ЖАМИЯТДА МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ БАРТАРАФ ЭТИШ УСУЛЛАРИ.

7. Жамиятда манфаатлар тўқнашувини бошқаришда мажоритар ва миноритар акциядорлар, шунингдек жамиятнинг бошқарув органи ва акциядорлар ўртасида қуйидаги ҳолатларда:

- Қонун ҳужжатларининг, меъёрий ҳужжатларнинг ва ички ҳужжатлар талабларининг бажарилмаслиги;
- Миноритар акциядорларининг Жамиятнинг акциядорлар умумий йиғилиши ва Кузатув кенгаши қарор қабул қилишига таъсир қила олмайдиган акциядорлар;
- Ваколатли бошқарув органлари олдиндан розилигисиз йирик битимлар тузиш ва аффилланган шахслар билан битимлар тузиш;
- Жамиятнинг молиявий ҳолати раҳбарият томонидан қабул қилинган қарорларни бузилиши;
- Амалдаги қонунчиликка мувофиқ ахборотни ошкор этмаслик ёки Жамиятнинг бошқарув органлари таркибига кирувчи шахсларнинг, бошқа ташкилотларнинг бошқарув органларида, бошқа Жамиятнинг акцияларига (улушларига) эга бўлган шахслар томонидан тўлиқ бўлмаган ахборотни тақдим этмаслиги.

8. Бошқарув органлари ва бошқа манфаатдор томонлар ўртасида юзага келадиган манфаатлар тўқнашуви назорат органлари, мансабдор шахслар, ходимлар ва мижозлар томонидан:

- Қонун ҳужжатлари, таъсис ва ички ҳужжатларига риоя этмаслик;
- Жамиятнинг манфаатларидан манфаатдорликнинг устувор принципига риоя қилмаслик;
- Бизнес нормалари ва касбий этика тамойилларига риоя қилмаслик;
- Жамиятнинг тарафидан ва мижозлар томондан ҳам шартнома мажбуриятларини бажармаслик;

- Қонун ҳужжатлари ва ички ҳужжатлар тартибларни ўз вазифаларини бажармаслиги.

9. Жамиятнинг мансабдор шахслар ва ходимлар ўртасида юзага келадиган манфаатлар тўқнашуви:

- Қонун ҳужжатларининг ва Жамиятнинг ички ҳужжатларининг талабларини бузиш;
- Бизнес нормалари ва касбий этика тамойилларига риоя қилмаслик;
- Ўзларининг ҳам, оила аъзоларининг ҳам тижорат фаолияти билан шуғулланиш;
- Жамиятнинг қўллаб-қувватлаган бошқа жамиятдаги молиявий манфаатлар мавжудлиги бизнес алоқалари;
- Жамиятнинг раҳбари бошқа ташкилотда ўриндошлик асосида ёки унинг бошқарув органларида иштирок этиш;
- Шахсий манфаатлари ва жамиятнинг манфаатлари тўғрисида бошқа ташкилотларга зиён етказиши.

5. ЖАМИЯТДА МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ ОЛДИНИ ОЛИШ

10. Жамиятнинг Уставига ва унинг ички ҳужжатларига манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш механизмлари кўзда тутилган.

Ушбу қоида Жамиятнинг бошқарув, назорат органлари ва ходимлари томонидан бажарилиши мажбурий бўлган манфаатлар тўқнашуви низоларни бартараф этиш чораларини белгилайди.

11. Ҳар қандай низоларнинг олдини олиш мақсадида, назорат органлари, мансабдор шахслар ва ходимлар қуйидагиларга мажбурдирлар:

Қонунлар, низомлар, ва жамиятнинг ички қоидалар, ҳужжатлар талабларига риоя қилиши;

Зиддиятли вазиятларнинг юзага келиши доир қарорларни қабул қилмаслигига;

Жамиятни самарали бошқаришни таъминлаш;

Жамиятнинг ноқонуний амалга оширишга жалб қилиш имкониятини истисно этиш жинойятлардан олинган даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштириш;

Товар ишлаб чиқаришда максимал самарадорликни таъминлаш (ишлар ва хизматлар);

Ҳар чоракда қонунчилик асосан ваколатли органларга ҳисобот бериш; Қонунлар, ички Низомга ва ҳужжатлари мувофиқ ички ва ташқи назоратни амалга ошириш;

Қонунчилик ва жамиятнинг Устави мувофиқ Кузатув кенгашига йирик битимларни тақдим этиш битимлар ёки бир-бирига боғлиқ бўлган бир қатор битимлар, уларнинг миқдори белгиланган миқдорни ошиб кетиши назорат қилиш ;

Аффилланган шахслар билан олди-сотди шартномалари назорат органлари томонидан йирик операцияларни ўтказиш шартларини ўрганиш;

Агар керак бўлса, қонун ҳужжатларининг талабларига мувофиқ Кузатув кенгашининг қарори билан мулкнинг қиймати бозорни нархини аниқлаш учун мустақил баҳоловчини жалб қилиши ;

аффилиланган шахслар тўғрисидаги ахборотни ҳисобга олишни таъминлаш; йирик битимлар тузиш бўйича тартибни ишлаб чиқиш ва жорий этиш;

а) аффилиланган шахслар билан;

б) Жамиятнинг акциядорлари ва уларнинг аффилиланган шахслар билан;

Жамиятнинг ваколатли бошқарув органидан тегишли тартибда олдиндан розилик олмасдан аффилиланган шахслар билан йирик битимлар тузмаслик;

Жамиятнинг Кузатув кенгашининг розилигисиз бошқа юридик шахсларнинг бошқарув ва назорат органларида лавозимини эгалламаслиги.

Жамият амалдаги қонунчилик талабларига ва Ахборот сиёсати тўғрисидаги Низомга биноан тегишли тартибда жамиятнинг тўғрисидаги маълумотларни ошкор қилиш;

Жамият назорат органлари, акциядорлари ва бошқа манфаатдор шахсларга тақдим этиладиган ахборот молиявий ҳисоботларнинг ишончилигини ва ошкора қилишни таъминлаш, шу жумладан реклама мақсадларида;

Жамият томонидан тақдим этиладиган ахборотларнинг шахслардан фойдаланишни олдини олиш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва такомиллаштириш;

Оммавий ахборот воситалари ва бошқа манбалар жамият тўғрисида салбий маълумотларнинг ишончсиз ва нообъектив ўз вақтида кўриб чиқиш ва бартараф этиш чораларини кўриш;

Узоқ ва ўрта муддатли жамиятнинг даромадга эришиш истиқболини таъминлаш;

Жамиятнинг ички назорат тизимидаги камчиликларни аниқлашда иштирок этиш;

Бошқарув органларининг аъзоларига тўланадиган ҳақларнинг шаффофлигини таъминлаш

Жамиятнинг молиявий аҳволини келиб чиқиб назорат органи режалаштирилган кўрсаткичлар натижасида бошқарув органига рағбатлантириш берилиши;

Касбий этика тамойилларига риоя қилиш.

12. Жамият акциядорлари, шунингдек бошқарув органлари ва назорат қилувчи органлар ўртасида манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш учун жамият мансабдор шахслари, унинг ходимлари ва акциядорлари, бошқаруви ва назорат органлари, мансабдор шахслар, жамият ходимлари қуйидагиларга мажбурдирлар:

"Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги қонунларда, норматив ҳужжатларда, Жамият уставида ва ички ҳужжатларида назарда тутилган мажоритар ва миноритар акционерларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш;

Жамият акциядорларнинг қонуний ҳуқуқларини таъминлашда жамиятнинг аниқ ва оқилона позициясини ўз вақтида этказиб беришни таъминлаш;

Хисобланган дивидендларни ўз вақтида тўлаш;

Акциядорларга низо предмети бўлиши мумкин бўлган масалалар бўйича тўлиқ маълумот тақдим этиш;

Рақобатлашаётган жамиятнинг акцияларини (улушларини) сотиб олишда, шунингдек ушбу шахсларнинг бошқарув органларида иштирок этишда Жамиятнинг бошқарув органлари аъзоларининг манфаатлари мавжуд бўлган битимни аниқлаш;

Жамиятнинг бошқарув қарорларининг холислиги, шаффофлигини ва мустақиллигини таъминлаш учун кузатув кенгаш аъзолари мустақил аъзолар кўрсатилишини таъминлашга интилади.

13. Бошқарув органи ва манфаатдор томонлар ўртасидаги низоларни бартараф этиш учун Жамиятнинг мансабдор шахслари, ходимлари ва мижозлари, бошқарув ва назорат органлари, мансабдор шахслар, Жамият ходимларининг мажбуриятлари қуйидагилардир:

Белгиланган тартибда жамият тўғрисидаги ахборотни тақдим этишни таъминлайди;

Махфий ва бошқа муҳим ахборотдан фойдаланиш тартибига риоя этилишини таъминлаш;

Шартномада мижоз билан келишилган, ошкор қилинган битимда ставкалар, тўлов миқдорида товарлар (хизматлар) сотиш ва мижоз шартномада устига ўзаро келишув асосида сотиш;

Жамиятнинг манфаатларига мос келмайдиган битимлар тузишга йўл қўймаслик;

Товарлар (хизматлар) мижозлари профессионал даражада сотиш, бозор конъюнктурасидан келиб чиққан асосланган ҳолда молиявий мажбуриятларни бажариш;

Мижознинг хатосини ўзининг манфати йўлида файдаланмаслик (бундан ташқари мижоз билан хато тузилган битим, ариза ва бошқа ҳужжатларда) Агар мижоз томонидан хато буюртма берилганда жамият томонидан мижозга этказиш ва уни олдини олиш;

Мижозга бериладиган тавсиялар ушбу масала бўйича мавжуд ахборотни ишончли таҳлил қилишга асосланганлигига ишонч ҳосил қилиш.

14. Жамиятда манфаатлар тўқнашувини олдини олиш мақсадида жамият ва мансабдор шахслар, ходимлар хизмат вазифаларини бажаришда қуйидагиларга мажбурдир:

Бизнес нормалари ва касбий этика тамойилларига риоя қилш;

Белгиланган тартибда шартномалар тузиш;

Жамиятнинг юқори ташкилотини акцияларни улишини сотиб олиши юзасидан жамиятнинг юқори органи ва назорат органини хабардор қилиш;

Ўз вақтида жамиятнинг юқори лавозимли шахсини келиб чиқадиган манфатлар тўқнашуви ҳақида хабардор қилиш;

Жамиятнинг юқори лавозимли шахсини ва унинг оила аъзоларини келиб чиқадиган манфатлар тўқнашуви ҳақида молиявий манфатлари хат билан хабардор қилиш;

Жамиятнинг юқори лавозимли шахсини ва унинг оила аъзоларини келиб чиқадиган манфатлар тўқнашуви аффилиланган шахслар ҳақида молиявий манфатлари келиб чиқадиган ҳолат сақланиши;

Жамиятнинг манфатига зид бўлмаган тарзда Жамиятнинг юқори турувчи органига бошқа ташкилотда ўриндошлик асосида ишлаши ҳақида хабардор қилиш.

6.МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ БАРТАРАФ ҚИЛИШ

15. Жамиятнинг жорий фаолиятига ваколати Жамиятнинг умумий йиғилиши томонидан белгиланадиган Бош директор раҳбарлик қилади. Агар жамиятнинг жорий фаолиятига раҳбарлик бошқарув томонидан амалга оширилса, шунингдек Жамият низомида бошқарув раҳбари (бош директори) ваколатлари белгилаб берилган бўлиши керак.

16. жамиятнинг умумий йиғилиши томонидан тасдиқланадиган жамият ижро органининг аъзоси ваколатлари муддатидан илгари тугатилганда, унинг вазифаларини жамиятнинг кузатув кенгаши қарори асосида жамиятнинг навбатдаги умумий йиғилишигача бошқа шахс бажариши мумкин.

17. Жамиятнинг ижро органи ваколатлари доирасига жамиятнинг акциядорлар йиғилиши ёки жамиятнинг кузатув кенгаши ваколатлари доирасига киритилган масалалардан ташқари, барча жамиятнинг жорий фаолияти бошқаруви билан боғлиқ масалалар киради.

18. Бош директори ишончномасиз жамият номидан амал қилиб, жумладан унинг манфатларини ҳимоя қилади.

19. Агар жамиятнинг низоми билан ушбу масалалар жамиятнинг кузатув кенгаши ваколатлари доирасига киритилмаган бўлса, жамиятнинг ижро органларини тузиш ва унинг ваколатларини муддатидан илгари тугатиш акциядорларнинг умумий йиғилиши қарори билан амалга оширилади.

20. Бош директори функциялари билан бошқа ташкилотларни бошқарув органларидаги бошқа лавозимларни бирлаштириш фақат жамиятнинг кузатув кенгаши розилигига асосан амалга оширилади.

21. Агар жамиятнинг низоми билан ушбу ҳуқуқ берилган бўлса, акциядорларнинг умумий йиғилиши ва кузатув кенгаши жамиятнинг директори, жамият бошқаруви аъзолари, ишончли бошқарувчи билан улар томонидан шартнома шартлари бузилган ҳолатда, шартномани тугатиши (бекор) қилишга ҳақли.

22. Жамият Бош директори жамият низоми кўпол равишда бузилган ҳолатда ёки уларнинг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) туфайли жамиятга зарар етказилганда, жамиятнинг кузатув кенгаши улар билан муддатидан илгари шартномани тугатиш (бекор) қилишга ҳақли.

23. Мансабдор шахслар Кузатув кенгашини юзага келган манфаатлар тўқнашуви ёки унинг юзага келиши мумкинлиги ҳақида ушбу ҳолат аниқланган заҳоти Манфаатлар тўқнашуви юзага келиши тўғрисидаги билдирги (бундан кейин матнда - билдирги) шаклига мувофиқ ёзма равишда хабардор қилишлари керак.

24. Ушбу Низом билан мансабдор шахсларнинг манфаатлар тўқнашувини ошкор қилиш ва ҳал этиш борасида қуйидаги вазифалар юкланади:

- иш масалалари бўйича қарор қабул қилиш ва ўз хизмат вазифаларини бажаришда Бўлим манфаатларидан келиб чиқиш – шахсий манфаатлар, ўз қариндошлари ва дустларининг манфаатларини ҳисобга олмаслик;

- манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган ҳолат ва шароитлардан (имкон доирасида) сақланиш;

- юзага келган (реал) ва юзага келиши мумкин бўлган манфаатлар тўқнашувини ошкор қилиш;

- юзага келган манфаатлар тўқнашувини ҳал қилинишига кўмаклашиш.

25. Агар манфаатлар тўқнашуви ҳолати мавжуд бўлса, уни ҳал этишнинг қуйидаги тарзларидан фойдаланиш мумкин:

- мансабдор шахснинг шахсий манфаатларига боғлиқ бўлган конкрет маълумотларни мансабдор шахс томонидан олинишини чеклаш;

- Бўлим мансабдор шахсининг ўз хоҳиши билан манфаатлар тўқнашуви таъсири остида бўлиши мумкин бўлган масалаларни муҳокама қилиш жараёнидан воз кечиши ёки уни четлаштириш (доимий ёки вақтинча);

- мансабдор шахс функционал вазифаларининг қайтадан кўрилиши ва ўзгартирилиши;

- агар унинг шахсий манфаатлари функционал вазифаларига зид бўлса, мансабдор шахсни вақтинча эгаллаб турган лавозимидан озод қилиш;

- мансабдор шахсни манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ бўлмаган ҳолда, хизмат вазифаларини бажариш имкони мавжуд бўлган лавозимга ўтказиш;

- ходим томонидан манфаатлар тўқнашувига асос бўлган ўз мулкани ишончли бошқарувга топширилиши;

- мансабдор шахснинг Бўлим манфаатлари билан тўқнаш келган ўз манфаатларидан воз кечиши;

- мансабдор шахснинг ташаббуси билан мансабдор шахсни Бўлимдан ишдан бўшатиш;

- иш берувчининг ташаббуси билан мансабдор шахсни интизомий хатоси учун, яъне ходим томонидан унга юклатилган хизмат вазифаларини ижро этмаганлиги ёки зарурий даражада ижро қилмаганлиги туфайли ишдан бўшатиш.

26. Манфаатлар тўқнашувини ҳал этиш учун конкрет усулни танлаш борасида қарор қабул қилишда мансабдор шахснинг манфаатлари аҳамияти ва бу манфаатлар Жамият манфаатларига зид ҳолда амалга оширилиши ҳолатлари эҳтимоли ҳисобга олинади.

7. ЯКУНИЙ ҚОИДАЛАР

27. Мазкур Низомга киритиладиган ўзгартириш ва қўшимчалар Жамият Акциядорларнинг умумий йиғилишида акциядорларнинг кўпчилик овози билан қабул қилинган қарорига биноан тасдиқланади.

28. Башарти агар мазкур Низомнинг айрим моддалари Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги билан ва/ёки Жамият Устави билан зид келиб қолса, ушбу моддалар ўз кучини йўқотади ҳамда Низомга тегишли ўзгартиришлар киритилгунга қадар мазкур моддалар билан тартибга солинувчи масалалар юзасидан Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига ва/ёки Жамият Уставига таяниб иш кўриш жоиз.